

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน โดยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ส่วนที่ 5 การอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

1.1 เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และสถานภาพในครอบครัว

ด้านเพศ พบว่า ร้อยละ 52.0 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย และร้อยละ 48.0 เป็นเพศหญิง

ด้านอายุ พบว่า ร้อยละ 37.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีอายุมากกว่า 50 ปี รองลงมาร้อยละ 26.0 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 23.5 มีอายุไม่เกิน 30 ปี และร้อยละ 13.0 มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีอายุสูงที่สุดเท่ากับ 75 ปี อายุต่ำที่สุดเท่ากับ 23 ปี และมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 43.33 ปี

ด้านศาสนา พบว่า ร้อยละ 68.5 ของกลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ 27.0 นับถือศาสนาอิสลาม และร้อยละ 4.5 นับถือศาสนาคริสต์

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ร้อยละ 51.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรืออนุปริญญา รองลงมาร้อยละ 26.5 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 19.0 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 3.0 มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และร้อยละ 0.5 ไม่ได้ศึกษา

ด้านสถานภาพสมรส พบว่า ร้อยละ 62.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสแล้ว รองลงมาร้อยละ 28.0 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 9.5 มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

ด้านสถานภาพในครอบครัว พบว่า ร้อยละ 62.0 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าครอบครัว/คู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว รองลงมาร้อยละ 38.0 เป็นเครือญาติ/ผู้อาศัย (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ

ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส

และสถานภาพในครอบครัว

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 200)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	104	52.0
หญิง	96	48.0
อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	47	23.5
31 – 40 ปี	26	13.0
41 – 50 ปี	52	26.0
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	75	37.5
Min = 23 ปี Max = 75 ปี $\bar{X} = 43.33$ ปี		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 200)	ร้อยละ
ศาสนา		
พุทธ	137	68.5
คริสต์	9	4.5
อิสลาม	54	27.0
การศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	1	0.5
ประถมศึกษา	53	26.5
มัธยมศึกษาหรืออนุปริญญา	102	51.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	38	19.0
สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.0
สถานภาพสมรส		
โสด	56	28.0
สมรส	125	62.5
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	19	9.5
สถานภาพในครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว/คู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว	124	62.0
เครือญาติ/ผู้อาศัย	76	38.0

1.2 อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน

ด้านอาชีพหลัก พบว่า ร้อยละ 30.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัท รองลงมาร้อยละ 27.0 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 24.0 มีอาชีพเป็นพ่อบ้าน/แม่บ้านและว่างงาน และร้อยละ 9.5 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพอื่นๆ

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ร้อยละ 67.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท ร้อยละ 19.5 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001–20,000 บาท และร้อยละ 13.5 มี

รายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนสูงที่สุดเท่ากับ 360,000 บาท มีรายได้ต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 300 บาท และมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 18,487.04 บาท (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม

อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (N = 200)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
รับจ้าง/พนักงานบริษัท	60	30.0
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	54	27.0
พ่อบ้าน/แม่บ้าน/ว่างงาน	48	24.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	19	9.5
เกษตรกรรวม/อื่นๆ	19	9.5
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	134	67.0
10,001-20,000 บาท	39	19.5
มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	27	13.5
Min = 300 บาท Max = 360,000 บาท $\bar{X}$ = 18,487.04 บาท		

ส่วนที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ด้านความหมาย ด้านองค์ประกอบความพอประมาณ ด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล ด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านองค์ประกอบความรู้ ด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม และด้านประโยชน์

2.1 ด้านความหมาย

- การดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.0 ตอบถูก และร้อยละ 8.0 ตอบผิด

- ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.5 ตอบถูก และร้อยละ 4.5 ตอบผิด

- การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 94.0 ตอบถูก และร้อยละ 6.0 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.5 มีความรู้ที่ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว ร้อยละ 94.0 มีความรู้ที่ การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรม และร้อยละ 92.0 มีความรู้ที่ การดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านความหมาย

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง	92.0 (184)	8.0 (16)
- ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว	95.5 (191)	4.5 (9)
- การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรม	94.0 (188)	6.0 (12)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความหมาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.0 มีความรู้ในด้านความหมายในระดับมาก และร้อยละ 33.0 มีความรู้ในด้านความหมายในระดับน้อย (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4
ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงด้านความหมาย

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (3 ข้อ)	134	67.0
น้อย (1-2 ข้อ)	66	33.0
รวม	200	100.00

2.2 ด้านองค์ประกอบความพอประมาณ

- การดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ เป็นการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.0 ตอบถูก และร้อยละ 8.0 ตอบผิด

- การทำสิ่งใดจะต้องคำนึงถึงสาเหตุปัจจัยอันเป็นที่มาของเรื่องนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.5 ตอบถูก และร้อยละ 7.5 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 92.5 มีความรู้ว่าการทำสิ่งใดจะต้องคำนึงถึงสาเหตุปัจจัยอันเป็นที่มาของเรื่องนั้น และร้อยละ 92.0 มีความรู้ว่าการดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ เป็นการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบ
ความพอประมาณ

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ เป็นการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	92.0 (184)	8.0 (16)
- การทำสิ่งใดจะต้องคำนึงถึงสาเหตุปัจจัยอันเป็นที่มาของเรื่องนั้น	92.5 (185)	7.5 (15)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบ ความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.5 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความพอประมาณ ในระดับมาก และร้อยละ 16.5 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความพอประมาณในระดับน้อย (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านองค์ประกอบความพอประมาณ

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (2 ข้อ)	167	83.5
น้อย (1 ข้อ)	33	16.5
รวม	200	100.00

2.3 ด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล

- การใช้หลักเหตุผลก่อนการตัดสินใจทำสิ่งใดคือการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.0 ตอบถูก และร้อยละ 10.0 ตอบผิด

- การคิดอย่างรอบด้านก่อนการตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดถือเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 91.5 ตอบถูก และร้อยละ 8.5 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 91.5 มีความรู้ว่าการคิดอย่างรอบด้านก่อนการตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดถือเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และร้อยละ 90.0 มีความรู้ว่าการใช้หลักเหตุผลก่อนการตัดสินใจทำสิ่งใดคือการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้าน
องค์ประกอบความมีเหตุผล

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การใช้หลักเหตุผลก่อนการตัดสินใจทำสิ่งใดคือการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	90.0 (180)	10.0 (20)
- การคิดอย่างรอบด้านก่อนการตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดถือเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	91.5 (183)	8.5 (17)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.5 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความมีเหตุผลในระดับมาก และร้อยละ 7.5 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความมีเหตุผลในระดับน้อย (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (2 ข้อ)	185	92.5
น้อย (1 ข้อ)	15	7.5
รวม	200	100.00

2.4 ด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี

- การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือการคาดการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.0 ตอบถูก และร้อยละ 8.0 ตอบผิด

- การใช้สถิติเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 97.0 ตอบถูก และร้อยละ 3.0 ตอบผิด

- การวางแผนชีวิต ถือเป็นภูมิคุ้มกันในตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 97.5 ตอบถูก และร้อยละ 2.5 ตอบผิด

- การมีภูมิคุ้มกันในตัวทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.5 ตอบถูก และร้อยละ 7.5 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 97.5 มีความรู้ว่าการวางแผนชีวิต ถือเป็นภูมิคุ้มกันในตัว ร้อยละ 97.0 มีความรู้ว่าการใช้สถิติเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ร้อยละ 92.5 มีความรู้ว่าการมีภูมิคุ้มกันในตัวทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จ และร้อยละ 92.0 มีความรู้ว่าการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือการคาดการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบ
ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือการคาดการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล	92.0 (184)	8.0 (16)
- การใช้สถิติเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	97.0 (194)	3.0 (6)
- การวางแผนชีวิต ถือเป็นภูมิคุ้มกันในตัว	97.5 (195)	2.5 (5)
- การมีภูมิคุ้มกันในตัวทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จ	92.5 (185)	7.5 (15)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.0 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับมาก และร้อยละ 17.0 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในระดับน้อย (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (3-4 ข้อ)	166	83.0
น้อย (1-2 ข้อ)	34	17.0
รวม	200	100.00

2.5 ด้านองค์ประกอบความรู้

- การใช้ความรู้วางแผนในทุกขั้นตอนเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.5 ตอบถูก และร้อยละ 4.5 ตอบผิด

- การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำความรู้มาใช้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.5 ตอบถูก และร้อยละ 6.5 ตอบผิด

- การนำความรู้มาใช้พิจารณาอย่างรอบด้านก่อนการลงมือปฏิบัติเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.0 ตอบถูก และร้อยละ 8.0 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.5 มีความรู้ว่าการใช้ความรู้วางแผนในทุกขั้นตอนเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 93.5 มีความรู้ว่าการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำความรู้มาใช้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิต และร้อยละ 92.0 มีความรู้ว่าการนำความรู้มาใช้พิจารณาอย่างรอบด้านก่อนการลงมือปฏิบัติเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบความรอบรู้

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การใช้ความรู้วางแผนในทุกขั้นตอนเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	95.5 (191)	4.5 (9)
- การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำความรู้มาใช้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิต	93.5 (187)	6.5 (13)
- การนำความรู้มาใช้พิจารณาอย่างรอบด้านก่อนการลงมือปฏิบัติเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	92.0 (184)	8.0 (16)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบความรอบรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.0 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความรอบรู้ในระดับมาก และร้อยละ 34.0 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความรอบรู้ในระดับน้อย (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านองค์ประกอบความรอบรู้

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (3 ข้อ)	132	66.0
น้อย (1-2 ข้อ)	68	34.0
รวม	200	100.00

2.6 ด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม

- การประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแนวทางหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.0 ตอบถูก และร้อยละ 5.0 ตอบผิด

- ศาสนาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 90.0 ตอบถูก และร้อยละ 10.0 ตอบผิด

- เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ผู้ที่ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจะแก้ปัญหาด้วยความมานะอดทน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.0 ตอบถูก และร้อยละ 7.0 ตอบผิด

- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลรอบข้างเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.5 ตอบถูก และร้อยละ 7.5 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 มีความรู้ว่าการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแนวทางหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 93.0 มีความรู้ว่า เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ผู้ที่ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจะแก้ปัญหาด้วยความมานะอดทน ร้อยละ 92.5 มีความรู้ว่าการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลรอบข้างเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และร้อยละ 90.0 มีความรู้ว่า ศาสนาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบ
ความมีคุณธรรม

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแนวทางหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง	95.0 (190)	5.0 (10)
- ศาสนาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง	90.0 (180)	10.0 (20)
- เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ผู้ที่ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจะแก้ปัญหาด้วยความมานะอดทน	93.0 (186)	7.0 (14)
- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลรอบข้างเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	92.5 (185)	7.5 (15)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์ประกอบ
 ความมีคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.0 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม
 ในระดับมาก และร้อยละ 25.0 มีความรู้ในด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรมในระดับน้อย (ตาราง
 ที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14

ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
 ด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (3-4 ข้อ)	150	75.0
น้อย (1-2 ข้อ)	50	25.0
รวม	200	100.00

2.7 ด้านประโยชน์

- การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้บุคคลและครอบครัวมีเวลาให้กันและกันมากขึ้น
 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.0 ตอบถูก และร้อยละ 7.0 ตอบผิด

- การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนลดลง พบว่า
 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.0 ตอบถูก และร้อยละ 8.0 ตอบผิด

- การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนทำให้เกิดการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน
 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 95.0 ตอบถูก และร้อยละ 5.0 ตอบผิด

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 มีความรู้ว่าการใช้ชีวิตเศรษฐกิจ
 พอเพียงในชุมชนทำให้เกิดการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ร้อยละ 93.0 มีความรู้ว่าการใช้
 ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้บุคคลและครอบครัวมีเวลาให้กันและกันมากขึ้น และร้อยละ 92.0 มี
 ความรู้ว่าการใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนลดลง (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15
จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านประโยชน์

ข้อความ	ตอบถูก	ตอบผิด
- การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้บุคคลและครอบครัวมีเวลาให้กันและกันมากขึ้น	93.0 (186)	7.0 (14)
- การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนลดลง	92.0 (184)	8.0 (16)
- การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน	95.0 (190)	5.0 (10)

N = 200

ภาพรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.5 มีความรู้ในด้านประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 6.5 มีความรู้ในด้านประโยชน์ในระดับน้อย (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16
ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านประโยชน์

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (3 ข้อ)	187	93.5
น้อย (1-2 ข้อ)	13	6.5
รวม	200	100.00

ภาพรวมระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.5 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และร้อยละ 29.5 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อย (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (11-21 ข้อ)	141	70.5
น้อย (1-10 ข้อ)	59	29.5
รวม	200	100.00

ส่วนที่ 3 ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนอย่างสอดคล้องกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัว มีความรอบรู้ และมีคุณธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

3.1 ด้านร่างกายและจิตใจ

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านร่างกายและจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง มีผลการปฏิบัติดังนี้

- การดำเนินชีวิตด้วยความอดทน เพราะรู้ว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 22.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน เพราะรู้ว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้

- การใช้ชีวิตโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 72.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 23.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 2.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อยและไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการใช้ชีวิตโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน

- ครอบครัวประสบปัญหา สมาชิกในครอบครัวจะไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 25.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 3.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องครอบครัวประสบปัญหา สมาชิกในครอบครัวจะไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

- เมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะนำปัญหานั้นมาปรึกษาหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 65.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 2.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 1.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะนำปัญหานั้นมาปรึกษาหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน

- การใช้ชีวิตอย่างสมถะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 35.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการใช้ชีวิตอย่างสมถะ

- การมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องการป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 44.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 1.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องการป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

- การลดการซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ขนมนที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 40.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการลดการซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ขนมนที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านร่างกายและจิตใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกตามระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านร่างกายและจิตใจ

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ			
- การดำเนินชีวิตด้วยความอดทน เพราะรู้ว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้	76.0 (152)	22.5 (45)	1.5 (3)	0.0 (0)	2.75	0.470	มาก
- การใช้ชีวิตโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน	72.0 (144)	23.0 (46)	2.5 (5)	2.5 (5)	2.65	0.657	มาก
- ครอบครัวยุคใหม่มีปัญหา สมาชิกในครอบครัวจะไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา	69.0 (138)	25.0 (50)	3.5 (7)	2.5 (5)	2.61	0.679	มาก
- เมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะนำปัญหานั้นมาปรึกษาหารือกัน	65.5 (131)	31.0 (62)	2.5 (5)	1.0 (2)	2.61	0.591	มาก
- การใช้ชีวิตอย่างสมถะ	58.5 (117)	35.5 (71)	4.0 (8)	2.0 (4)	2.51	0.672	มาก
- การมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องการป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ	50.0 (100)	44.5 (89)	4.5 (9)	1.0 (2)	2.44	0.631	มาก
- การลดการซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ขนมที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ	51.0 (102)	40.0 (80)	6.5 (13)	2.5 (5)	2.40	0.722	มาก
รวม					2.57	0.632	มาก

3.2 ด้านเศรษฐกิจ

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง มีผลการปฏิบัติดังนี้

- การซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ในราคาที่เหมาะสมแก่ฐานะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 1.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ในราคาที่เหมาะสมแก่ฐานะ

- การนิยม"กินของไทย ใช้ของไทย" พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 27.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการนิยม"กินของไทย ใช้ของไทย"

- การวางแผนใช้จ่ายกับสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อน เช่น ค่าอาหาร ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการวางแผนใช้จ่ายกับสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อน เช่น ค่าอาหาร ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ

- การไม่ก่อหนี้สินจนเกินความสามารถที่จะจ่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.5 ไม่ได้ปฏิบัติ และร้อยละ 4.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการไม่ก่อหนี้สินจนเกินความสามารถที่จะจ่าย

- การซ่อมแซม/ดัดแปลงสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านที่ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 29.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 7.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการซ่อมแซม/ดัดแปลงสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านที่ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ใหม่

- การออมเงินไว้บางส่วนสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.0

มีการปฏิบัติในระดับน้อยและไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการออมเงินไว้บางส่วนสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน

- การก่อกองหนี้ต่อเมื่อนำมาใช้เพื่อสร้างเสริมอาชีพเท่านั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 38.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 7.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการก่อกองหนี้ต่อเมื่อนำมาใช้เพื่อสร้างเสริมอาชีพเท่านั้น

- รายได้ที่ได้รับจะใช้ 3 ส่วน ออม 1 ส่วน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 38.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก ร้อยละ 14.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 7.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องรายได้ที่ได้รับจะใช้ 3 ส่วน ออม 1 ส่วน

- การลดรายจ่ายด้วยการปลูกพืชผักสวนครัวในบ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 37.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 16.0 ไม่ได้ปฏิบัติ และร้อยละ 15.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.90 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในเรื่องการลดรายจ่ายด้วยการปลูกพืชผักสวนครัวในบ้าน

- มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 19.0 ไม่ได้ปฏิบัติ และร้อยละ 14.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.83 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในเรื่องมีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19
จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการปฏิบัติตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ได้ ปฏิบัติ			
- การซื้อหาข้าวของเครื่องใช้ในราคาที่ เหมาะสมแก่ฐานะ	63.5 (127)	30.5 (61)	4.5 (9)	1.5 (3)	2.56	0.655	มาก
- การนิยม"กินของไทย ใช้ของไทย"	62.5 (125)	27.0 (54)	8.0 (16)	2.5 (5)	2.51	0.626	มาก
- การวางแผนใช้จ่ายกับสิ่งจำเป็นต่อ การดำรงชีวิตก่อน เช่น ค่าอาหาร ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ	59.5 (119)	29.5 (59)	9.0 (18)	2.0 (4)	2.47	0.743	มาก
- การไม่ก่อหนี้สินจนเกินความสามารถ ที่จะจ่าย	58.5 (117)	30.0 (60)	4.0 (8)	7.5 (15)	2.40	0.879	มาก
- การซ่อมแซม/ตัดแปลงสิ่งของ เครื่องใช้ในบ้านที่ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ ใหม่	52.5 (105)	29.5 (59)	11.0 (22)	7.0 (14)	2.28	0.918	มาก
- การออมเงินไว้บางส่วนสำหรับใช้จ่าย ยามฉุกเฉิน	50.5 (101)	31.5 (63)	9.0 (18)	9.0 (18)	2.24	0.951	มาก
- การก่อหนี้ต่อเมื่อนำมาใช้เพื่อสร้าง เสริมอาชีพเท่านั้น	42.0 (84)	38.0 (76)	8.5 (17)	7.0 (14)	2.11	0.979	มาก
- รายได้ที่ได้รับจะใช้ 3 ส่วน ออม 1 ส่วน	38.5 (77)	40.0 (80)	14.0 (28)	7.5 (15)	2.10	0.906	มาก
- การลดรายจ่ายด้วยการปลูกพืชผัก สวนครัวในบ้าน	37.0 (74)	32.0 (64)	15.0 (30)	16.0 (32)	1.90	1.075	ปาน กลาง
- มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน	35.5 (71)	31.0 (62)	14.5 (29)	19.0 (38)	1.83	1.112	ปาน กลาง
รวม					2.24	0.884	มาก

3.3 ด้านสังคม

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคมของกลุ่มตัวอย่าง มีผลการปฏิบัติดังนี้

- การมีส่วนร่วมเสียสละแรงกาย ในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 69.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 25.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 4.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 1.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการมีส่วนร่วมเสียสละแรงกาย ในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน

- การมีส่วนร่วมในการประกอบศาสนกิจของชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 27.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการมีส่วนร่วมในการประกอบศาสนกิจของชุมชน

- การช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชน โดยการบริจาค ทำบุญด้วยเงินหรือสิ่งของตามฐานะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 60.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชน โดยการบริจาค ทำบุญด้วยเงินหรือสิ่งของตามฐานะ

- การคอยเป็นหูเป็นตาดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการคอยเป็นหูเป็นตาดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน

- การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 27.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสังคมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20
จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการปฏิบัติตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{x}$	S.D.	การ แปล ผล
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ได้ ปฏิบัติ			
- การมีส่วนร่วมเสียสละแรงกาย ในการ บำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน	69.0 (138)	25.5 (51)	4.0 (8)	1.5 (3)	2.62	0.638	มาก
- การมีส่วนร่วมในการประกอบ ศาสนกิจของชุมชน	64.5 (129)	27.0 (54)	6.5 (13)	2.0 (4)	2.54	0.708	มาก
- การช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชน โดยการบริจาค ทำบุญด้วยเงินหรือ สิ่งของตามฐานะ	60.5 (121)	32.5 (65)	5.0 (10)	2.0 (4)	2.52	0.687	มาก
- การคอยเป็นหูเป็นตาดูแลความสงบ เรียบร้อยภายในชุมชน	61.0 (122)	30.0 (60)	6.5 (23)	2.5 (5)	2.50	0.730	มาก
- การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการ รวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	62.5 (125)	27.0 (54)	8.0 (16)	2.5 (5)	2.50	0.750	มาก
รวม					2.54	0.703	มาก

3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง มีผลการปฏิบัติดังนี้

- การตรวจสอบดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีสม่ำเสมอ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 64.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 25.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 2.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการตรวจสอบดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีสม่ำเสมอ

- การมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ทั้งในบ้านและในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 23.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 5.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ทั้งในบ้านและในชุมชน

- การตรวจเช็คบำรุงรักษาเครื่องยนต์ของรถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอเพื่อลดมลพิษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 26.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.0 ไม่ได้ปฏิบัติ และร้อยละ 7.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการตรวจเช็คบำรุงรักษาเครื่องยนต์ของรถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอเพื่อลดมลพิษ

- การทำเป็นตัวอย่างของการนำเศษสิ่งของเหลือใช้ นำกลับมาใช้ประโยชน์ ใหม่เพื่อลดปริมาณขยะ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 51.0 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 35.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 10.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 4.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการทำเป็นตัวอย่างของการนำเศษสิ่งของเหลือใช้ นำกลับมาใช้ประโยชน์ ใหม่เพื่อลดปริมาณขยะ

- การไม่ใช้สารเคมี/สารพิษ เช่น ดีดีที ในบ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 47.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 35.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 14.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 3.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการไม่ใช้สารเคมี/สารพิษ เช่น ดีดีที ในบ้าน

- การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ชุมชนจัดการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อลดปัญหาขยะล้นเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 48.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 36.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 9.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 6.0 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับมากในเรื่องการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ชุมชนจัดการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อลดปัญหาขยะล้นเมือง

- การปรับสภาพน้ำเสีย ก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 39.5 มีการปฏิบัติในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 29.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 12.5 ไม่ได้ปฏิบัติ ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในระดับปานกลางในเรื่องการปรับสภาพน้ำเสีย ก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง

เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการปฏิบัติตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ได้ปฏิบัติ			
- การตรวจสอบดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีสม่ำเสมอ	64.5 (129)	25.5 (51)	8.0 (16)	2.0 (4)	2.53	0.729	มาก
- การมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ทั้งในบ้านและในชุมชน	63.5 (127)	23.0 (46)	8.5 (17)	5.0 (10)	2.45	0.849	มาก
- การตรวจเช็คบำรุงรักษาเครื่องยนต์ของรถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอเพื่อลดมลพิษ	58.5 (117)	26.5 (53)	7.0 (14)	8.0 (16)	2.36	0.924	มาก
- การทำเป็นตัวอย่างของการนำเศษสิ่งของเหลือใช้ นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพื่อลดปริมาณขยะ	51.0 (102)	35.0 (70)	10.0 (20)	4.0 (8)	2.33	0.815	มาก
- การไม่ใช้สารเคมี/สารพิษ เช่น ดีดีทีในบ้าน	47.5 (95)	35.5 (71)	14.0 (28)	3.0 (6)	2.28	0.814	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				$\bar{X}$	S.D.	การ แปล ผล
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่ได้ ปฏิบัติ			
- การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ชุมชน จัดการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อลด ปัญหาขยะล้นเมือง	48.5 (97)	36.0 (72)	9.5 (19)	6.0 (12)	2.27	0.867	มาก
- การปรับสภาพน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้งลง สู่น้ำลำคลอง	39.5 (79)	29.5 (59)	18.5 (37)	12.5 (25)	1.96	1.041	ปาน กลาง
รวม					2.31	0.863	มาก

สรุปภาพรวมระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านร่างกายและจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 รองลงมาคือ ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 และเมื่อพิจารณาในภาพรวมของระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22

ภาพรวมระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านร่างกายและจิตใจ	2.57	0.632	มาก
ด้านสังคม	2.54	0.703	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	2.31	0.863	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	2.24	0.884	มาก
รวม	2.42	0.770	มาก

ส่วนที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามตัวแปรซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส สถานภาพในครอบครัว อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการทดสอบความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

- ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าร้อยละ 60.6 ของกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และเพศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เพศ	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
ชาย	60.6 (63)	39.4 (41)	52.0 (104)	0.001	0.982
หญิง	60.4 (58)	39.6 (38)	48.0 (96)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

- ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 70.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24
ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

อายุ	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
ไม่เกิน 30 ปี	36.2 (17)	63.8 (30)	23.5 (47)	16.630	0.001*
31-40 ปี	57.7 (15)	42.3 (11)	13.0 (26)		
41-50 ปี	69.2 (36)	30.8 (16)	26.0 (52)		
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	70.7 (53)	29.3 (22)	37.5 (75)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 77.8 ของกลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาคริสต์ มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และศาสนามีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25
ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ศาสนา	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
พุทธ	65.7 (90)	34.4 (47)	68.5 (137)	8.495	0.014*
คริสต์	77.8 (7)	22.2 (2)	4.5 (9)		
อิสลาม	44.4 (24)	55.6 (30)	27.0 (54)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 68.2 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า/สูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26
ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการศึกษา	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
ไม่ได้ศึกษา/ประถมศึกษา	61.1 (33)	38.9 (21)	27.0 (54)	1.660	0.436
มัธยมศึกษาหรืออนุสัญญา	56.9 (58)	43.1 (44)	51.0 (102)		

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า/ สูงกว่าปริญญาตรี	68.2 (30)	31.8 (14)	22.0 (44)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

- ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 84.2 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สถานภาพสมรส	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
โสด	37.5 (21)	62.5 (35)	28.0 (56)	19.214	0.000*
สมรส	67.2 (84)	32.8 (41)	62.5 (125)		
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	84.2 (16)	15.8 (3)	9.5 (19)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 71.8 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว/คู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และสถานภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพในครอบครัวกับระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สถานภาพในครอบครัว	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
หัวหน้าครอบครัว/คู่สมรส	71.8	28.2	62.0	17.356	0.000*
ของหัวหน้าครอบครัว	(89)	(35)	(124)		
เครือญาติ/ผู้อาศัย	42.1	57.9	38.0		
	(32)	(44)	(76)		
รวม	60.5	39.5	100.0		
	(121)	(79)	(200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 73.7 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพเกษตรกรรม/อื่นๆ มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และอาชีพหลักมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29
ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพหลักกับระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

อาชีพหลัก	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
รับจ้าง/พนักงานบริษัท	55.0 (33)	45.0 (27)	30.0 (60)	10.046	0.040*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	70.4 (38)	29.6 (16)	27.0 (54)		
พ่อบ้าน/แม่บ้าน/ว่างงาน	45.8 (22)	54.2 (26)	24.0 (48)		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	73.7 (14)	26.3 (5)	9.5 (19)		
เกษตรกรรม/อื่นๆ	73.7 (14)	26.3 (5)	9.5 (19)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ร้อยละ 85.2 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30
ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

รายได้ต่อเดือน	ระดับความรู้		รวม	χ^2	P value
	มาก	น้อย			
ไม่เกิน 10,000 บาท	53.7 (72)	46.3 (62)	67.0 (134)	10.074	0.006*
10,001-20,000 บาท	66.7 (26)	33.3 (13)	19.5 (39)		
มากกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	85.2 (23)	14.8 (4)	13.5 (27)		
รวม	60.5 (121)	39.5 (79)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเสนอผลการศึกษาดังนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านร่างกายและจิตใจ พบว่า ร้อยละ 36.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านร่างกายและจิตใจในระดับมากและปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านร่างกายและจิตใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.31)

ตารางที่ 4.31

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และระดับการปฏิบัติตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียงด้านร่างกายและจิตใจ

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงด้าน ร่างกายและจิตใจ	ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดฯ			รวม	χ^2	P value
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
มาก	43.8 (53)	31.4 (38)	24.8 (30)	60.5 (121)	8.101	0.017*
น้อย	24.1 (19)	43.0 (34)	32.9 (26)	39.5 (79)		
รวม	36.0 (72)	36.0 (72)	28.0 (56)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ พบว่า ร้อยละ 37.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 36.5 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และร้อยละ 26.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และระดับการปฏิบัติตาม
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านเศรษฐกิจ

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ	ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดฯ			รวม	χ^2	P value
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
มาก	37.2 (45)	37.2 (45)	25.6 (31)	60.5 (121)	0.133	0.936
น้อย	36.7 (29)	35.4 (28)	27.8 (22)	39.5 (79)		
รวม	37.0 (74)	36.5 (73)	26.5 (53)	100.0 (200)		

- ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม พบว่า ร้อยละ 37.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคมในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 33.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และร้อยละ 29.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และระดับการปฏิบัติ
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม	ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดฯ			รวม	χ^2	P value
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
มาก	47.1 (57)	28.9 (35)	24.0 (29)	60.5 (121)	12.260	0.002*
น้อย	22.8 (18)	39.2 (31)	38.0 (30)	39.5 (79)		
รวม	37.5 (75)	33.0 (66)	29.5 (59)	100.0 (200)		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ร้อยละ 35.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อมในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และร้อยละ 30.5 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และระดับการปฏิบัติ
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงด้าน สิ่งแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดฯ			รวม	χ^2	P value
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
มาก	39.7 (48)	33.9 (41)	26.4 (32)	60.5 (121)	3.152	0.207
น้อย	29.1 (23)	34.2 (27)	26.7 (29)	39.5 (79)		
รวม	35.5 (71)	34.0 (68)	30.5 (61)	100.0 (200)		

- ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม พบว่า ร้อยละ 37.0 ของกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 32.0 มีการปฏิบัติในระดับน้อย และร้อยละ 31.0 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.35

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้
เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และระดับการปฏิบัติ
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม	ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดฯ			รวม	χ^2	P value
	มาก	ปาน กลาง	น้อย			
มาก	40.5 (49)	31.4 (38)	28.1 (34)	60.5 (121)	2.485	0.289
น้อย	31.6 (25)	30.4 (24)	38.0 (30)	39.5 (79)		
รวม	37.0 (74)	31.0 (62)	32.0 (64)	100.0 (200)		

ส่วนที่ 5 การอภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง “การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร” พบข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล โดยนำเสนอตามลำดับการอภิปรายผล ประกอบด้วย ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

5.1 ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ระดับการรับรู้และเข้าใจของคณะทำงานจัดทำแผนชีวิตชุมชนตามโครงการแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองในชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานครตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความหมาย

ด้านองค์ประกอบความพอประมาณ ด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล ด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านองค์ประกอบความรอบรู้ ด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม และด้านประโยชน์ ซึ่งในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.5 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาออกเป็นด้านต่างๆ พบว่า

ด้านความหมาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 67.0 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความหมายในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาคือการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรม และการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านองค์ประกอบความพอประมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.5 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการทำให้สิ่งใดจะต้องคำนึงถึงสาเหตุปัจจัยอันเป็นที่มาของเรื่องนั้น รองลงมาคือ การดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณเป็นการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 92.5 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผลในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการคิดอย่างรอบด้านก่อนการตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดถือเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การใช้หลักเหตุผลก่อนการตัดสินใจคือการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 83.0 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการวางแผนชีวิตถือเป็นภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาคือ การใช้สติเพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีภูมิคุ้มกันในตัวทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จ และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การคาดการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ด้านองค์ประกอบความรอบรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.0 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความรอบรู้ในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการใช้ความรู้วางแผนในทุกขั้นตอนเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำความรู้มาใช้เชื่อมโยงกับประสบการณ์

ชีวิต และการนำความรู้มาใช้พิจารณาอย่างรอบด้านก่อนลงมือปฏิบัติเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 75.0 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีคุณธรรมในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ เมื่อมีปัญหาอุปสรรคผู้ที่ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจะแก้ปัญหาด้วยความมานะอดทน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลรอบข้างเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และศาสนาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านประโยชน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.5 มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านประโยชน์ในภาพรวมในระดับมาก โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในเรื่องการใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน รองลงมาคือ การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้บุคคลและครอบครัวมีเวลาให้กันและกันมากขึ้น และการใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนลดลง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก เนื่องจากการเป็นคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนที่ดำเนินการภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างเป็นสิ่งที่ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เพราะสมาชิกของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดทำแผนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน หรือกิจกรรมกลุ่มรวมตัวกันโดยการเข้ามามีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน รวมทั้งการกำกับดูแล และตรวจสอบกันเอง โดยยึดหลักการของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการสำรวจของรังสิตโพลล์ (2550) ในเรื่อง ทักษะของประชาชนต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้ทำการสำรวจข้อมูลระหว่างวันที่ 21-27 สิงหาคม 2550 มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 1,393 ตัวอย่าง ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เชื่อว่าตนเองมีความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับค่อนข้างมาก (ร้อยละ 54.55) รองลงมาราว 1 ใน 4 เชื่อว่าเข้าใจค่อนข้างน้อยคิดเป็นร้อยละ 23.84 ที่เหลือเข้าใจว่าตนเองเข้าใจมากคิดเป็นร้อยละ 15.03 มีเพียงส่วนน้อยที่คิดว่าเข้าใจน้อยและไม่เข้าใจเลยคิดเป็นร้อยละ 4.91 และ 1.66 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาถึงความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนตามโครงการแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองในชุมชนขยายผลเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้

เห็นว่าคณะทำงานฯ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองกรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ เป็นประสบการณ์ ผ่านการศึกษาจากข้อเท็จจริง และสะสมไว้เพื่อนำมาปรับใช้ประโยชน์ อันก่อให้เกิดสติปัญญา ทักษะต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ตนเอง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ของ กู๊ด คาร์เตอร์ วี (Carter V., 1973, p. 325) นอกจากนี้ ความรู้ของคณะทำงานฯ เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ยังสามารถจำแนกออกเป็นลำดับขั้นตอนโดยเรียงจากความซับซ้อนน้อยที่สุดไปหามากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการวัดความรู้ ของ บลูม และคณะ (Bloom et.al., 1971, p. 271) คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of Specifics) คณะทำงานฯ สามารถจดจำความรู้ที่ได้จากเข้าร่วมกิจกรรมโครงการแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คณะทำงานฯ สามารถเชื่อมโยงความรู้ในเชิงสัญลักษณ์กับสิ่งที่ป็นรูปธรรม เป็นรากฐานของการสร้างความคิดที่เป็นนามธรรม รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ของคณะทำงานฯ เป็นผลมาจากอิทธิพลของกระบวนการทางสังคมที่ผ่านการจัดทำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง ทำให้ต้องรับรู้ความต้องการของตนเองว่าประสบการณ์ที่เกิดจากการนำเอาความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงก็มีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ที่ได้รับรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ (สิทธิโชค วรานุสันติกูล, 2524, น. 80) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546, น. 9 อ้างถึงใน ศิริชัย รอดทัศนาศ, 2550) ซึ่งได้วิเคราะห์หัวข้อวัดความรู้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการยกระดับความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เพราะความรู้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของคนให้มีทักษะ ความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเท่าทันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่คณะทำงานฯ มีความรู้ได้นั้นจะต้องได้รับการศึกษา ซึ่งการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาส และพัฒนาสติปัญญาและกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเอง

5.2 ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนอย่างสอดคล้องกับหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัว มีความรอบรู้ และมีคุณธรรม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในภาพรวมพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และเมื่อพิจารณาออกเป็น

ด้านต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านร่างกายและจิตใจ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ด้านร่างกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการดำเนินชีวิตด้วยความอดทนเพราะรู้ว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การใช้ชีวิตโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน เมื่อครอบครัวประสบปัญหา สมาชิกในครอบครัวจะไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะนำปัญหานั้นมาปรึกษาหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน การใช้ชีวิตสมถะ การมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องการป้องกันตนเองให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และการลดการซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ขนมที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติด้านร่างกายและจิตใจจากค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านร่างกายและจิตใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการดำเนินชีวิตด้วยความอดทนเพราะรู้ว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.75 และในเรื่องการลดการซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ขนมที่ไม่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.40 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้จัดประกวดตัวอย่างความสำเร็จของผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่เป็นตัวอย่างความสำเร็จที่ดีและเป็นรูปธรรมของ ณรงค์ บัวศรี และ อรุณ วรชุน ที่ได้ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการประหยัด โดยจดรายละเอียดค่าใช้จ่าย ทำให้สามารถจัดสรรการใช้เงินได้อย่างเป็นระบบ พยายามลดปริมาณการใช้น้ำ-ไฟฟ้า และดัดแปลงเครื่องใช้ในครัวเรือนที่ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ใหม่ ไม่เสพของมีเงินมา ไม่เล่นการพนัน มีความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกง ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยกว่าและช่วยเหลือสังคมมาอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นผู้ที่สนใจใฝ่รู้ นอกจากนี้ได้นำน้ำชีวภาพมาใช้ในครัวเรือนและที่สาธารณะเพื่อบำบัดกลิ่นจากกองขยะ ห้องน้ำ-ห้องส้วม ซึ่งช่วยรักษาสุขภาพแวดล้อมได้อีกส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญของไทย วันสำคัญทางศาสนา จึงเป็นผู้ที่อุทิศตนเป็นต้นแบบที่ดีแห่งความพอเพียงในสังคมเมือง

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการซื้อข้าวของเครื่องใช้ในราคาที่เหมาะสมแก่ฐานะ มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การนิยม “กินของไทย ใช้ของไทย” การวางแผนใช้จ่ายกับสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อน เช่น ค่าอาหาร ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ การไม่ก่อหนี้สินจนเกินความสามารถที่จะจ่าย การซ่อมแซม/ดัดแปลงสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านที่ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ใหม่ การออมเงินไว้บางส่วนสำหรับใช้จ่ายยามฉุกเฉิน

การก่อนนี้ต่อเมื่อนำมาใช้เพื่อสร้างเสริมอาชีพเท่านั้น รายได้ที่ได้รับจะใช้ 3 ส่วน ออม 1 ส่วน การลดรายจ่ายด้วยการปลูกพืชผักสวนครัวในบ้าน และมีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจจากค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านเศรษฐกิจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.24 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการซื้อข้าวของเครื่องใช้ในราคาที่เหมาะสมแก่ฐานะ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.56 และในเรื่องการลดรายจ่ายด้วยการปลูกพืชผักสวนครัวในบ้าน และมีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.90 และ 1.83 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้จัดประกวดตัวอย่างความสำเร็จของผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเผยแพร่เป็นตัวอย่างความสำเร็จที่ดี และเป็นรูปธรรมขององค์กร บัณฑิต ซึ่งได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ดังนี้ ก) ความมีเหตุผล คือปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ที่เหลือจะนำไปขายเป็นรายได้แก่ครอบครัว ข) ความพอประมาณ การทำการเกษตรในแปลงเกษตร จะเน้นการเตรียมดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์เป็นหลักเพื่อให้ดินมีคุณภาพ ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก ผลผลิตเก็บไว้บริโภค ทำพันธุ์ ที่เหลือจะนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว ค) ความมีภูมิคุ้มกัน การปลูกพืชหลายชนิด เพื่อเป็นหลักประกันให้กับตนเองได้ ถ้าผลผลิตชนิดไหนตกต่ำ ก็จะมีผลผลิตอย่างอื่นมาทดแทน ผลผลิตที่ได้จะนำมาบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ที่เหลือก็นำไปแปรรูปขาย ทำให้ครอบครัวมีรายได้ตลอดปี มีเงินเก็บไม่มีหนี้สิน ง) ความรอบรู้ เมื่อว่างจากการทำงานเกษตรก็จะไปศึกษาหาความรู้จากหน่วยงานภาครัฐอยู่เป็นประจำ รวมทั้งข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อยู่ตลอดเวลา จ) ความมีคุณธรรม ในชุมชนมีทั้งคนที่นับถือศาสนาพุทธ และอิสลาม แต่ก็ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เพราะทุกคนมีน้ำใจที่ดีต่อกัน ได้ช่วยกันถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพการเกษตรให้กับผู้ที่สนใจ ที่เข้ามาศึกษาดูงาน มีการรวมกลุ่มในการผลิต และระดมทุนเพื่อใช้เป็นทุนในการผลิตและให้สมาชิกในกลุ่มกู้ยืมไปใช้ในการประกอบอาชีพ (ทุนในการผลิต) โดยไม่คิดดอกเบี้ย และสอดคล้องกับการรณรงค์ของกรุงเทพมหานครในการออกคู่มือชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิธีการใช้จ่ายเงิน การวางแผนทางการเงิน การเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การจัดสัดส่วนเงินออม ตัวอย่างการลงบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างง่าย เพื่อให้ประชาชนได้มีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการมีส่วนร่วมเสียสละแรงกายในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประกอบศาสนกิจของชุมชน การช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชนโดยการบริจาค

ทำบุญด้วยเงินหรือสิ่งของตามฐานะ การคอยเป็นหูเป็นตาดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน และการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติด้านสังคมจากค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านสังคมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วมเสียสละแรงกายในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.62 และในเรื่องการคอยเป็นหูเป็นตาดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน และการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.50 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการเพื่อชุมชนยังมีน้อยอยู่ ควรจะมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เกิดดำเนินการเพื่อชุมชนโดยการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตรวจสอบดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีสม่ำเสมอ มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ทั้งในบ้านและในชุมชน การตรวจเช็คบำรุงรักษาเครื่องยนต์ของรถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอเพื่อลดมลพิษ การทำเป็นตัวอย่างของการนำเศษสิ่งของเหลือใช้นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เพื่อลดปริมาณขยะ การไม่ใช้สารเคมี/สารพิษ เช่น ดีดีที ในบ้าน การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ชุมชนจัดการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อลดปัญหาขยะล้นเมือง และการปรับสภาพน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง

เมื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมจากค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.31 ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการตรวจสอบดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.53 และในเรื่องการคอยเป็นหูเป็นตาดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน และการปรับสภาพน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่า ในชุมชนเมืองยังไม่ค่อยมีการให้การสนใจการปรับสภาพน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำเนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในปรับสภาพน้ำ

และเมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนตามโครงการแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองในชุมชนขยายผลเขตกรุงเทพมหานครพบว่า มีพื้นฐานมาจากความรู้ที่ได้รับซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจที่จะนำมาปฏิบัติ โดยความรู้ที่ถูกต้อง ทำให้ทราบว่าให้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, น. 13-14) ที่กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติ ซึ่งการมีความรู้ที่ถูกต้อง ทำให้ทราบว่า

จะปฏิบัติอย่างไร ฉะนั้น ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติจึงมีความสัมพันธ์กันต้องพึ่งพาอาศัยกัน นอกจากนี้การมีความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป ซึ่งในเรื่องการลดรายจ่ายด้วยการปลูกพืชสวนครัวในบ้าน และมีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.90 และ 1.83 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และการปรับสภาพน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำลำคลอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.96 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ส (Rogers อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533, น. 39) ซึ่งในแนวคิดนี้ โรเจอร์ส เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทักษะ และการยอมรับปฏิบัติหรือ KAP - GAB และได้อธิบายว่า ทักษะกับพฤติกรรมของบุคคลนั้น ไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งเร้า หรือ นวัตกรรมนั้นแล้ว ในขั้นตอนการยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงกันข้ามก็ได้

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องมาจากการที่มีชุมชนหลายชุมชนทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและในแต่ละภูมิภาคมีกลุ่มคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนที่ดำเนินการภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและได้รับผลดีจากการปฏิบัติแล้วมีการถอดบทเรียนนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงความสำเร็จและผลประโยชน์ที่ได้รับ ตลอดจนมีการส่งเสริมจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนทั้งภาครัฐ และเอกชน จึงเป็นส่วนที่ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมากเกิดขึ้น ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527, น. 31) ที่ให้ความเห็นว่า ข้อมูลที่เป็นความรู้ในเรื่องหลักการและมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ นั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้บุคคลรู้จักคิด พิจารณา ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ตลอดจนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานการเสริมสร้างความรู้จะช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติด้วยเสมอ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนนทนา วงศ์สวัสดิ์ (2548, น. 1) ว่าแรงงานในภาคเกษตร ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร มีความรู้ในระดับดี จะส่งผลต่อชีวิตการทำงาน และการกระจายรายได้ดีขึ้นตามไปด้วย

และแนวโน้มในอนาคตการให้บริการทางการศึกษาจะพัฒนาไปสู่สังคมฐานความรู้ ทำให้ประชาชนในปัจจุบันจำเป็นต้องมีความรู้ ความชำนาญอย่างรอบด้าน สามารถมองได้อย่างรอบด้าน เพื่อจะได้รู้เท่าทันกับกระแสของการเปลี่ยนแปลง ไม่หลง ยึดติดกับดักต่างๆ อย่างไร้เหตุผล ความรู้นอกจากจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนแล้ว ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างคู่ขนาน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงยกระดับคุณภาพชีวิตด้านความรู้จึงเป็นการสร้างพื้นฐานที่มีความสำคัญอันจะนำผลมุ่งไปสู่เป้าหมายในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

ส่วนเพศและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านร่างกายและจิตใจต่างกัน อาจเป็นผลสืบเนื่องจากพื้นฐานด้านการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความรู้อันนำมาซึ่งความเข้าใจ โดยผ่านการรวบรวมสะสมประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ของ กู๊ด คาร์เตอร์ วี (Carter V., 1973, p. 325) เพราะถ้าหากมีความรู้ในเรื่องใดเป็นอย่างดีแล้วจะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องนั้น แล้วนำมาเป็นมุมมองต่อสิ่งนั้นเกิดเป็นมโนทัศน์เป็นกรอบในการแสดงพฤติกรรมออกมาให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมก็คือการที่มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และส่งผลให้มีการแสดงพฤติกรรมเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมคือทางร่างกาย อันเป็นผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นมาจากภายในคือความคิดหรือจิตเจตนาทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการศึกษาข้างต้นแล้วจะสอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527, น. 31) ที่ให้ความเห็นว่า ข้อมูลที่เป็นความรู้ในเรื่องหลักการและ มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ นั้น เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้บุคคลรู้จักคิด พิจารณา ตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ตลอดจนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานการเสริมสร้างความรู้จะช่วยสร้างเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติด้วยเสมอ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

5.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจกับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านร่างกายและจิตใจ และด้านสังคม เป็นผลมาจาก

คณะทำงานฯ ผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทางสังคมโดยการเข้าร่วมการจัดทำแผนการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนหรือกิจกรรมกลุ่ม โดยเป็นการรวมตัวกัน มีส่วนร่วมคิดร่วมกัน กำหนดแนวทาง และกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน รวมทั้งการกำกับดูแลและตรวจสอบด้วย ภายใต้หลักการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เกิดเป็นสิ่งที่เรียกว่าการรวมกลุ่มโดยผู้ที่มีแนวความคิดหรือจุดประสงค์ที่สอดคล้องในทางเดียวกันเข้ามารวมกันเป็นกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนอย่างดี และมีการนำไปปฏิบัติอย่างมากอยู่แล้ว เมื่อเข้ามาในกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มอันเป็นเป้าหมายที่ทุกคนมีส่วนร่วมคือการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว สิ่งที่จะต้องมีการกล่าวถึง มีการเสนอแนะปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทัศนคติประสบการณ์ในกลุ่มที่จะขาดไม่ได้คือเรื่องของการได้ปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้วเกิดผลหรือมีประสบการณ์เป็นอย่างไรบ้าง นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่ม เกิดเป็นกลุ่มทางสังคมที่เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น ดังนั้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าความรู้ในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านสังคม ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชาติ โสมประยูร (ประทิน จันทรประภาพร, 2532, น. 18) ที่พบว่า ความรู้และการปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ละพฤติกรรมมักจะไม่ได้เกิดขึ้นโดยอิสระ แต่จะเกิดขึ้นรวมๆ กัน และพึ่งพาอาศัยกัน พฤติกรรมอย่างหนึ่งจะช่วยเป็นช่องทางเสริมสร้างอย่างอื่นด้วย

ส่วนการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำออง สืบสาน และคณะ (2543) ได้ศึกษาเรื่องความพอเพียงในสังคมชนบทไทย : กรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าคณะผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดเรื่องความพอเพียงภายใต้ฐานคติการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในระบบครอบครัวและชุมชนโดยให้ความสำคัญต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาทิ การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครัวเรือน ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือน การมีเวลาดูแลบุตรหลานผู้สูงอายุ และให้ความสำคัญกับความพอเพียงทางสังคมและการศึกษามากกว่าด้านอื่น หากแต่มิได้ละเลยความพอเพียงในด้านจิตใจและด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าการมีความรู้ในเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพียงอย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าคุณคนจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไปเพราะการวัดระดับความรู้นั้นสามารถแบ่งการวัดได้เป็น 6 ระดับ คือ การวัดความจำ การวัดความเข้าใจ การวัดการนำไปประยุกต์ใช้ การวัดความสามารถในการวิเคราะห์ การวัดความสามารถทางการสังเคราะห์ และการวัดความสามารถทางการประเมิน บลูม และคณะ (Bloom et.al. อ้างถึงใน โกวิท วงศ์สุวัฒน์, 2543, น. 20) และ

การวัดการนำไปประยุกต์ใช้เป็นการวัดระดับที่ 3 คือ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป การพลิกแพลงการนำความรู้ไปแก้ปัญหา ซึ่งคณะทำงานฯ มีความรู้และความจำเป็นพื้นฐานที่มีความแตกต่างกันมาก่อนจึงจะมีความรู้ ความเข้าใจ แตกต่างจากตำราหรือสิ่งที่สอนไว้ แต่โยงความรู้ที่เรียนมาสัมพันธ์กับคำถามแล้วเปลี่ยนเป็นคำตอบใหม่ ภาษาหรือสำนวนใหม่ รูปแบบใหม่ๆ